



4715
1797,9.
D. CHRISTIANVS GOTTLOB
BIENERVS

PROCANCELLARIVS

SVM MOS IN VTROQVE IVRE HONORES

V I R O

PRAENOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO

IOANNI CHRISTIANO RODIG

IVRIS VTRIVSQVE BACCALAVREO ET ADVOCATO IN SAXONIA ELECTORALI
IMMATICVLATO

A. D. XXI. DECEMBRIS CIOCCCLXXXVII

H. L. Q. C

SOLEMNITER CONFERENDOS

INDICIT

PRAEMISSO OBSERVATIONVM IVRIS PVBLICI ET FEVDALIS

SPECIMINE V.

De originibus Schriftfassorum et Amtfassorum praecipue in Saxonia

P. II.

D. CHRISTIANVS GOTTLOB
BIRNERVS

AVCTOR

IOHANNES GOTTLOB

SOLEMNITER CONFIRMATUS

IN

1773

DE ORIGINIBVS
SCHRIFTSASSIORVM ET AMTSASSIORVM
PRAECIPVE IN SAXONIA.

§. I.

*Origines et progressus Schriftsafforum et Amtsafforum ante Curiam
Supremam Electoralem Lipsiae CIOCCCCLXXXIII. institutam
narrantur et pensantur.*

In originibus iuris publici et feudalis Saxonici rite aestimandis
expendendisque ad illud inprimis tempus, quo Curia Suprema
Lipfensis fundata fuit, respiciendum est. Quod quidem in annum
seculi decimi quinti octogesimum tertium incidere, quo Duces
Saxoniae Ernestus et Albertus, secundum *CHRONICON terrae Mis-
nensis* apud *MENKENIUM T. II. SS. Rer. Germ. et Sax. p. 376.* do-
micilium Lipfiam transtulerunt, in *specimine originum iuris publici
et feudalis, de iurisdictione clientelari*, tradidimus. Per leges huius
tribunalis partitio illa vassallorum Saxoniorum, vt alii Schrift-
faffii, alii Amtsfaffii sint, in ius scriptum abiit, magnique esse coepit
momenti, atque in iure singulari privilegio poni, esse Schrift-
faffium, cum antea hoc institutum moribus, regeretur, perindeque,
vtrum quis Principi an eius Praefecto subesset, ferme haberetur.

Itaque hoc institutum primo ex monumentis ante Curiam Electoralem supremam Lipsiae fundatam expendam, deinde quid in legibus huius tribunalis sancitum fuerit, adferam, denique historiam ex legibus ac monumentis post hoc tempus editis persequar.

Qualis olim fuerit et armaturae conditio et vassallorum status in terris, quas hodie Saxonicas, excepta tamen vtraque Lusatia, vocamus, ex iis, quae praecedente specimine in vniuersum diximus, facile intelligitur. Hoc tamen mihi obseruandum videtur, distinctionem illam vassallorum, vt alii regii alii domestici sint habeanturque, in his territoriis non reperiri, sed omnes vassallos certe ab illo tempore, quo Marchiones Misnenses iisdem praefuerunt, territoriales id est bonis atque praediis territoriorum investitos fuisse, vt Principi territorioque simul et fidem sponderent et seruitia praestarent. Etenim domestici vassalli in iis praesertim prouinciis cernuntur, quarum Principes Rectoresque magna et late potentia possederunt alodia. Quod si igitur primum ad Marchionatum Misnensem animum intendimus, Saxones Germaniae in eundem instituta feudalia seculo decimo intulerunt, Slaus, qui has terras id temporis incolebant, deuictis depulsisque. Marchiones auctoritate Caesarea ordinabantur, praedia deuictorum vassallis distribuebantur, vtrisque autem, vt fines defenderent, lex dabatur. Quamobrem facile intelligi potest, latos fundos, quibus vassalli domestici alerentur, Marchionibus hic non competiisse. Quamquam successu temporis Marchiones Misnenses sibi adquisuerunt vassallos, formula tamen territorii iam recepta erat, vt non solius Principis, sed Principis et territorii simul essent fierentque vassalli. Landgrauii Thuringiae, vtrum antiquissimis temporibus proprios et a vassallis Caesareis distinctos aluerint vassallos, iam disquirere

non

non vacat; atque ab instituto nostro est alienum, id autem certum et extra dubitationem positum, Thuringiae vassallos omnes territorii fuisse eo tempore, quo ad Marchiones Misniae translata fuit. De terra Plisnensi atque reliquis paulatim in vnum corpus redactis non dicam, vna certe vassallorum conditio eo tempore fuit, quo hae terrae cum reliquis coaluerunt. Ex quibus omnibus intelligere mihi videor, quod paulo ante monui, vassallos domesticos non adfuisse in his terris, sed semper pertinuisse ad ipsum territorium, vt aequali iure Principi atque territorio fidem praestarent. Efficitur inde, vt omnes vassalli antiquissimis temporibus immediati, et quos hodie vocamus Schriftfalsii fuerint, vt Principis iurisdictioni ac imperio soli paruerint, vt consiliis aequae atque armis eum adiuverint, indeque personam standi in comitiis habuerint. Obligatio militandi pro patria atque Principe ex re olim repeti solebat, vt praediorum liberorum possessores equis, ciues autem pedibus mererent. Thiedericus Marchio Misnensis secundum *CHRONICON montis sereni* apud *MENKENIUM T. II. SS. Rer. Germ. p. 220.* Philippum Regem adiuuit contra Thuringiae Landgrauium, *MD. militibus CM. pedibus*, ibidemque p. 359. ad annum 1448. Fridericus Dux Saxoniae validum contra Bohemos exercitum congregasse dicitur, *ex nobilibus, burgenfibus atque militibus*; *HARTVNGIVS* quoque in *collectione MENKENIANA T. III. p. 1223.* de Guilielmo Saxoniae Duce memoriae prodidit, quod eduxerit *sine Grafen Manne und Stedte*. Ex quo equidem militiae iure atque obligatione colligere mihi videor, ordinem ciuium in territoriis Saxonice ab antiquissimis temporibus pro ingenuo fuisse habitum, quippe soli ingenui militiae capaces erant, deinde iure feudi iam ante priuilegia eius rei ergo ab Augustis Ludouico et Carolo IV. impetrata gauisum

fuisse, tum in consultationibus ad vniuersam territorii salutem pertinentibus simul adhiberi debuisse, iurisque publici atque privati aequae atque nobiles participem fuisse. Rustici iure militiae vti non sunt, ideoque semper caruerunt praerogatiuis, quarum causa et ratio ex militia pristina repeti debet. Ii, qui feuda rustica merebantur, opem quidem et symbola in exercitu instruendo contulerunt, arma autem contra hostem in cohortes distributi non tulerunt, licet hoste ingruente et agros vrbesque populante, generali omnium subditorum euocatione, ad hostem depellendum etiam rusticos adesse oportuerit. In *CHRONICO montis sereni apud MENKENIUM T. II. SS. Rer. Ger. p. 329.* ad annum 1307. apud ait: *Fridericus et Tizmannus venientes in Lipzig conuocarunt omnem potestatem (Landaufgeboth) vbi venientes nobiles et ignobiles, ciues, milites et rustici armati, parati erant ad debellandum cum Principibus eorum.*

Sed haec de militia pristina sufficiant, institutum, cuius origines quaerimus, ex militia equestri repetendum quidem, sed quo anno initium cepit, expresso monumento aut lege aliqua demonstrare non possumus. Quare necesse est, vt ad argumenta ex pristinis tabulis institutisque ducta confugiamus. Equidem initium in ista tempora incidere arbitror, quibus superioritas territorialis in his terris recepta et firmata fuit. Talia enim instituta sine certo ac stabili proprioque regimine firma et perpetua esse non solent. Quare seculo XIII. exeunte, coepisse et seculo XIV. firmatum fuisse existimo. *CHARTA anni 1260 in comitali placito Coimensi* exposita apud *MENKENIUM T. II. p. 452.* hi subscriptores recensentur: *Theodoricus Misnensis Episcopus, Theodoricus Praepositus de Wurzin, Wernerus Praefectus de Misna, Henricus Praefectus de Liznich, Gerhardus,*
Prae-

Praefectus de Greux, Erkenbertus, Praefectus de Dewin, Tamno Praefectus de Strele — — — — —. Locus mihi propter frequentem Praefectorum mentionem memorandus videtur, atque omnino iure meo colligere inde mihi posse videor, Praefectos principales iam seculo XII. adfuisse, licet nec de his certum aliquod monumentum, quo prima eorum ordinatio atque conditio comprehendatur, adhuc reperire mihi contigerit. Id tamen affirmare ausim, non statim ab initio Praefectis principalibus paruisse vassallos, sed id ipsum postea temporis demum fuisse institutum.

Prima et antiquissima tabula in qua dilucide Schriftfassii et Amtfassii mihi comparere videntur, est cautio FRIDERICI Bellicosi primi ex gente Marchionum Misnensium Electoris Saxoniae, *ordinibus Ducatus et Electoratus Saxonici anno 1423.* exposita. Antiquiores esse huius instituti natales partim ex iis intelligitur, quae antea disseruimus, partim ex illa ipsa tabula, qua pro re nota et iam a maioribus accepta habetur. Verba cautionis apud GVIN-
THERVM de privilegio Saxonico de non appellando p. 90. haec sunt:
*auch sollen wir noch wollen unser Mannschaft zcu Sachsen mit Dinften
uswendig unfern Landen nicht beschweren, es geschehe denn mit irem
Willen, auch wenn wir dieselbten unser Mannschaft zcu Dienst verbo-
ten werden das sollen wir oder unser Amtman thun schriftlichen, es ge-
schehe denne, das gehelinghe Warnunge queme, dasz das nicht geschein
kondte.* Hic locus nos docet, vassallos ducatus Saxonici ultra
fines territorii educi non oportuisse, alios eorum fuisse im-
mediatos et soli Principi subiectos, alios mediatos Praefecto
paruisse, utrosque autem ad seruitia feudalia scriptis euocari
debuisse aut a Principe aut a Praefecto, nisi vrgens necessi-
tas aut calamitas id ipsum impederit. Ex quo quidem loco ve-
ram

ram intelligi rationem, cur illi *auf Canzellerschrift*, hi *auf Anterschrift* sedere dicantur, arbitror, istamque appellationem ab euocationibus vassallorum ad seruitia feudalia repeti debere, quamuis successu temporis id magis de legum, edictorum, rescriptorumque, quid? quod citationum insinuationibus accipere et interpretari placuerit.

Seculo XIV. totum exercitum Capitaneis instructum ideoque in turmas cohortesque distributum fuisse, omnibus autem ipsum Principem aut vice eius et auctoritate Capitaneum generalem praefuisse, ex variis locis cognoscimus. In *CHARTA anni 1344. Leucopetrae* exposita apud *KREYSIGIUM* in symbolis ad *historiam Saxonica* p. 127. recensetur inter testes: *Fridericus de Schönberg Dominus in Pysenstein, (Lichtenstein) Capitaneus noster.* In *CHRONICO terrae Misnensis* ad annum 1426. apud *MENRENIUM T. II. p. 336.* haec traduntur: *anno domini 1426. absente ipso Duce Friderico, Bohemi magnum congregauerunt exercitum aduersus Misnenses. Ducissa vero uxor Friderici similiter misit contra eos multitudinem magnam sub Ducibus exercitus et comitantia multorum nobilium. Committentibus itaque bellum occubuit pars Misnensium, in quorum exercitu melior et maior pars nobilium, comitum, militum et baronum terrarum Misniae, Thuringiae et Orientalis terrae interiit, et hoc per traditionem nobilis Thuringi, dicti Appel Vitzthum, cui maior cura exercitus commissa fuit, tanquam superiori Capitaneo. In hoc loco id vnum obseruari velim, Duces exercitus adfuisse, exercitu autem Nobiles cum vassallis suis non comprehendi, his omnibus tandem Capitaneum praefuisse generalem absente Principe, qui si praefens fuisset, ipse forte Dux et Capitaneus generalis exercitum vassallosque eduxisset suos.*

§. II.

§. II.

*Regnantibus per Saxoniam Ernesto et Alberto, ut alii vassalli sibi
Principi alii Praefectis principalibus parere legibus scriptis
sancitum fuit.*

Electoratu Saxoniae ad Marchiones Misnenses translato, ius Saxoniae publicum et feudale cum vniuersa territorii formula incrementa capere atque adolescere, neque dubito quin institutum hoc, de quo quaerimus, iisdem temporibus consummatum perfectumque fuerit. Cognoscimus certe atque reperimus Ernesto et Alberto Saxoniae Electore ac Ducibus regnantibus alios vassallos Principi, alios praefectis obtemperasse, ita vt huius partitionis non in rescriptis legibusque publicandis, sed etiam in diuisionibus terrarum ratio haberetur. Principes in *Ordinatione Provinciali* anno 1482. edita apud RUDOLPHUM P. V. Goth. Dipl. p. 239. et T. I. Cod. August. p. 12. se hanc legem transmisisse aiunt: *allen Prälaten, Grafen, Herren, der Ritterschaft, denen Städten und unsern Amtleuten als das Herkommen und den wir in andern Sachen zu schreiben pflegen.* Itaque ipsi Principes hanc iuris publici partem ex moribus maiorum existimant, vt si qua olim lex aut constitutio eius rei ergo existerit, obliuione deleta, res ipsa autem ad posteritatem propagata fuerit. In diuisionibus territoriorum alii vassalli nominatim recensentur, alii cum praefecturis in folle commemorantur, illi fuerunt immediati seu Schrifftassii, hi mediati seu Amtleassii, illorum matricula penes Principem, horum recensio penes singulos praefectos fuit. Quod ne sine omni auctoritate dixisse videar, celeberrimam illam inter Ernestum et Albertum anno 1485. institutam diuisionem excito, cuius monumenta, praeter alios, edidit LÜNIGVS P.

Spec. Cont. II. p. 239. seqq. In litteris ERNESTI enumerantur primum multi vassalli, qui nominatim eius portioni addicuntur, deinde sequitur generalis clausula: mit aller andern Ritterschaft und erbern Mannschaft, die zu den vorgerührten Aemtern im Lande zu Thüringen, Franken und Meissen zu diesem Theile gehören, und auf unser Amtleute Auffordern dienen müssen, idem fit in Charta ALBERTI p. 242. vbi ita legitur: mit aller andern Ritterschaft und erbern Mannschaft, die zu den vorgerührten Aemtern im Lande zu Meissen, Osterlande und Thüringen zu dem ersten Theil gehören und auf des Amts Forderung dienen müssen. Würden auch die Grafen, Herren, Ritter und Knechte, die mit ihren Graffschaften, Herrschaften, Gütern und Sitzen zu dessen Theil geordnet und gesetzt sind, Güter in dem andern Theil haben, wovon die wären, die sollen sie von demselben, unter dem sie gelegen sind, zu Lehen empfangen und mit Bestellung des Dienstes, so viel sich von solchen Gütern zu dienen gebühret, verdienen. In hac diuisione forte euenerat, vt nobilissimi vassalli de Hopfgarten, neutri portioni adscripti aliquanto post intelligerentur; inter vtrumque Principem igitur quaestio de his ipsis mota, amicabiliter tamen composita fuit.

Ante hanc partitionem territoriorum iidem Principes Curiam Electoralem supremam anno 1483. communi consilio impensaque hic Lipsiae instituerant, in quo quidem tribunali fundando eiusque iurisdictione definienda non potuit non gradus iste vassallorum in considerationem cadere. Nulla lex aut constitutio, qua prima illius tribunalis ordinatio comprehendatur, adhuc edita fuit, quae vtrum iniuria temporis perierit, quippe maximo historiae patriae detrimento tribunal tam antiquum, tam illustre et tanti in vniuerso Saxoniae iure tam publico, quam priuato ac feudali momenti, certo

certo ac stabili archiuo vsu non fuit, an ipsum hoc iudicium anno 1483. sine lege scripta, quod tamen animum meum inducere non possum, fundatum et ordinatum fuerit, vt prima eius constitutio quasi periculi instar haberetur, dicere non ausim; quidquid sit, nostra certe res in vado est, *ORDINATIO* enim exstat *ALBERTI Ducis Saxoniae* anno 1488. promulgata et apud *GÜNTHERVM c. l. in appendice num. 5.* edita, vbi p. 99. sub rubro: *wer für unser Oberhofgericht geladen fall werden*, haec constituuntur: *alle beschloßte oder andere Edelleute, dy in dy Ampt nicht gehören und also dy den Insunderheit auß unser Cancellley geschrieben wirth. Item eyn itzlicher Rath unser Stedte oder Merckte, so ferne dy eynem Amptmann nicht underwurffen seynn. Also sollen unser Edelleute oder Erbermanne, dy in Stedten nicht besessene Burger seyn, vor ör Gerichte öres Ampts adder vor örem Amptmann, dahin sy gehoeren, gezogen werden, Es were dann, daß der Erbermann auß rechter Ursache den Amptmann zwo eynen Richter nicht dulden welle, alsodann fall er auch ane Mittel vor dissem unsern Oberhofgerichte gestehen.* Itaque hac functione pro re nota acceptum fuit, vt alii vassalli Principi alii Praefectis eius obtemperarent; illis igitur nunc forum assignabatur Curia summa, hi pristinam retinebant conditionem, nisi ex singulari causa praefecti iurisdictione impediretur. Qui autem ipsi Curiae, qui singulis Praefecturis subiecti fuerint, lex non recensuit, ideoque id ipsum ex moribus existimatum fuerit oportet. Exstat quidem matricula praediorum Schriftsassicorum in Curia Electorali, sed an haec tempora attingat, valde dubito, quemadmodum matriculae Praefecturarum neque satis tutae sunt, neque desiniri potest, a quo profectae fuerint. Fortassis alia occasione de his matriculis dicam, plane enim praeteriri et quasi nullius vtilitatis explodi non debent.

debent. Ordinatio allegata de competentia fori haec generaliter fanciuit: daß dy zwoy Hofgerichte zcu Dresden und Eckerperge abegethann werdden und daß sunst alle andere Gerichte in Landem in Erenn altherkommenn Rechten und Wesen bleiben, also das ein itzlicher zuerst vor dem Gerichte, do er von alter Dienspflichtig gewest unnd hyngehört, gesucht und vor diß Gerichte nicht gescogene werdde. Es sey dann durch rechtliche Beschwerunge Appellationen adder das im sonst Rechts vor seyn Gerichte gewegert wurde; sunst soll zuerst Nymanis vor dyssen Gericht zcu antwortten psichtig seyn, denn alleyne dy ane Mittel uns zcu rechtfertigen zusehen und keynem andern Gerichte underwurffen und dienspflichtig sein. Id vnum in his locis obseruari velim, competentiam vassallorum ex obligatione seruitiorum feudaliū definiri, vt eidem iudici pareant, cui seruiant. Quae quidem omnia, origines huius instituti ex pristina militia clientelari repeti debere, satis declarant, idque etiam ex aliis seculorum sequutorum legibus lucidissime infra apparebit. Nouam Curiae Supremae Lipsiensis ORDINATIONEM condiderunt Principes Saxoniae Fridericus Elector, atque Ioannes et Georgius Duces, quam in annum 1493. incidere nunc extra dubium est; *KREYSIGVS P. I. Spicilegii diplomatici eandem edidit, vbi p. 29. haec statuunt: Daß auch alle unsere Graffen, freyhen Herren, Ritters und Edellente, die den Ampten nicht underworfen, adder die auf sonderliche Schrifte unser Canzeley sitzen, auch alle Rethen unser Städte und Richter, die keynem Ampt zugethan seyn, moegen vor diß vnser Oberhoffgericht geladen und daselbst gerechtfertigt werden.* Eadem repetuntur in nouissima ORDINATIONE Curiae saepe dictae a Mauritio Electore anno 1548. promulgata, cuius tamen verba, cum haec constitutio *T. I. Cod. Augusi. p. 1284. comprehendatur, adscribere*

non

non iuuat; id vnum monebo, ab hoc demum tempore inualuisse, vt istud tribunal diceretur Electorale, cum antea Ducale fuisset.

§. III.

Observationes nonnullae ad origines Schriftfafforum et Amtfafforum illustrandas.

Ambiguitas omnis atque incertitudo euanesceret, si qua lex aut monimentum coaeuum de distributione vassallorum in Schriftfaffios et Amtfaffios extaret, quibus quidem deficientibus multa coniecturis adsequi debemus, quae si probabilia sunt et reliquis documentis temporumque ac historiae rationibus congrua, pro veris habere possumus, donec certius aliquid atque ad ipsam rem adcommodatus demonstratur. Itaque quaerere iuuat, quo modo factum fuerit, vt haec praedia neque alia Schriftfaffica et Amtfaffica fierent, vtrum aliquam et quam regulam? Principes in hac distributione secuti fuerint. Equidem regulam stabiliri oportere arbitror, vassallos dominosque, qui alios clientes, plures pauciores nihil refert, ad suum Principisque seruitium eduxerunt, ideoque proprio signo vsi fuerunt, immediatos mansisse, reliquos autem, qui soli beneficium merebant praefectorum imperio ac iurisdictioni secundum situm praediorum fuisse addictos. Cum enim necessitas aut certe vtilitas suaderet, vt promiscua vassallorum turba in ordines describeretur, imperium praefectorum principalium recusare non poterant vassalli, qui proprio signo ac clypeo militari non gaudebant, quod e contrario per iura medii aevi in iis, qui clientes sub proprio signo clypeoque Principi adducebant et turmam in exercitu constituebant, fieri non poterat. Hi enim iure clypei militaris

muniti imperio alterius sine iniuria subici non poterant. Clypeo enim minuti fuissent, quod per iuris feudalis rationes fieri non debebat. Quamobrem singula etiam feuda, modo alios eduxerint vassalli, Schriftfaffiatum nacti fuerunt. Per Misniam autem atque Thuringiam singulos vassallos, alios aluisse, qui ipsis pace belloque seruirent clientes, in *COMMENTARIIS de origine et progressu legum iuriumque Germanicorum P. II. Vol. II. p. 28.* ex monumentis medii aevi enarrauimus. Vnum addam exemplum. *ERPHVSDIANVS antiquitatum variloquus apud MENKENIUM T. II. p. 477. eodem anno, inquit, in villa Halla occiduntur a ciuibus Conradus de Eichflete, Adelbertus et Eribo duo fratres cum suis militibus.* Itaque ex pristina feudi praediique conditione ac statu promi debet ratio, ex qua Schriftfaffiatum meruerit vnum, alterum praefecti cuiusdam signo subiectum fuerit praedium.

Rem ex moribus iuribusque hodiernis existimanti dubium videri possit, an sine iniuria nobiles vassalli praefectis subici et vt ab iisdem imperium susciperent, compelli potuerint; sed velim meminere seculo XIV. et XV. inter equites et ingenuos parum discriminis intercessisse, si dignationem ex munere militari in illos redundantem exceperis, deinde observandum, quod *ESTOR Observ. Iur. Feud. cap. 36.* iam monuit, praefectos ex nobilibus saepe fuisse lectos, vt taceam hoc munus licet hodieque sit honorificum, istis temporibus longe maioris fuisse dignationis. Praeterea haec ipsa ordinatio non ad ipsum feudi nexum, qui penes Principem remanebat, quo non praefectorum, sed ipsius Principis essent vassalli, sed ad seruitia feudalia, de quibus domino statuere fas erat, pertinuit; accessit quidem iurisdictio, sed ista tempestate in beneficio positum fuit, certum nec longe remotum habere iudicem, vt inde

impe-

impedimentum non oriretur. In reliquis enim iuris articulis, more maiorum Schriftfalsiis aequales manserunt. Vnum locum ex lege recentiore, antiquitatem tamen vsumque simul publicum egregie exprimente, addam. AVGVSTVS Elector in securitate publica tuenda seruitorum etiam feudalium rationem habendam statuit, sanxit igitur inter alia anno 1555. *T. I. Cod. August. p. 57.* de Schriftfalsiis: *daß ein jeder, so uns mit Ritterdiensten verward, sich mit guten Pferd und Knechten zum wenigsten in der Anzahl, damit er uns zu dienen schuldig, quo patet Schriftfalsios in seruitum militare alios adduxisse, auch guter Rüstung gefaßt mache, deinde articulo: von Auslösung der Amtfassen p. 63. statuit: wir ordnen und befehlen, wenn hinführo die Amtfassen zu unsern Diensten in die Amter erforderlich, daß sie mit Futter, Mahl oder gebräuchlicher Auslösung versehen werden, wie solches an einem jeden Orte vor alters gewesen und Herkommens ist. Es soll auch ein jeder Amtmann schuldig seyn, sie in unsern Dienst persöhnlich zu führen, würde er aber durch unsere Geschäfte oder sonst aus ehehafter Noth daran verhindert, so soll er solches einem von Adel zu thun befehlen.* Itaque tot turmae cum signis adfuerunt, quot numerabantur praefecti atque Nobiles immediati, qui omnes Principi aut eius Capitaneo parebant.

Constat atque vberius in libello *de ciuibus praesertim Saxonibus feudorum equestrium capacibus* traditum fuit, ciues Saxoniae tam more maiorum, quam priuilegiis Augustalibus, meruisse feuda, ideoque haud incongre quaeritur, primo an secundo ordine militauerint? Schriftfalsii, an Amtfalsii fuerint? Equidem feudi conditionem spectari debere arbitror. Antiquo enim et medio aevi iure ingenuus feudum merendo ad dignationem equitis euehebatur, vt adeo secundum feudi conditionem existimaretur. Quod
ius

ius, ququam paulatim desit, remansit tamen mos maiorum, vt
 cuius ingenuus feudum mereretur in eo ordine, cui hoc adscriptum
 fuerat. Obligatio praeterea ex re oriebatur, quo omnino factum fuit,
 vt cuius praedii Schriftfässici possessior turmam clientum suorum edu-
 cere atque aliis vassallis imperare potuerit. Itaque eorum sententia
 vix commemoranda ac refellenda videtur, qui feuda a ciui-
 bus olim possessa praefecturis adsignata fuisse autumant atque
 inde huius instituti origines arcessunt. Posset quidem in hanc
 rem excitari Ordinatio Curiae Electoralis supremae, supra
 allegata, qua vassalli Amtfässii *Erbarmanne* dicuntur, quod
 elogium ciuibus inprimis tribui solet. At enim haec vox saepe
 pro elogio equitum ponitur, vt virtus ipsorum et vitae honestas
 significetur, quod pluribus exemplis firmavit *METTINGHIVS de*
fiatu militiae Germanorum p. 573. et *HALTAVS Gloss. Germ. v. Er-*
bar. Incidit in manum appendix Germanica *CHRONICI Vetero-*
cellensis apud *MENKENIVM T. II. p. 429.* qua *Edelleute et Mannen*
salutantur erbare Lewte. Sed haec haec tenus, quae supersunt, alia
 occasione promam; munere potius ab Ordine Iureconsultorum
 Illustri, mihi demandato fungar. Decevit nimirum Ordo modo
 laudatus

V I R O

CONSVLTISSIMO ATQVE DOCTISSIMO

IOANNI CHRISTIANO RODIG

PIRNENSI

ADVOCATO INMATICVLATO ET IVRIS VTRIVSQVE BACCALAVREO

Summos vtriusque Iuris Honores. Vitam ac studia Ipse his ver-
 bis complexus est:

Natus

Natus sum Pirnae d. 23. Martii A. MDCCLXXII. patre FRIDERICO GOTTLOB, Acciforum Inspectore et caesarum patrono, matre CHRISTIANA CAROLINA, ex gente SCHEIBNERIA. Quibus quidem optimis parentibus educationem singulari cura institutam debeo. Initiis christianae religionis et linguae latinae a FRITSCHIO, AA. M. nunc ad aedem monasterii in vrbe patria Pastore, imbutus et postea magistrorum scholae publicae Pirnaensis, Frankii, Rectoris, et Lommatschii, Conrectoris, disciplinae traditus, eo perueni, ut A. MDCCLXXXV, Afraneo, illustri scholae prouinciali committi possem. Hic per annos quinque et dimidium vsus sum praeceptoribus MATTHAEO, MVLLEREO, TZSCHVCKIO, HEIMBACHIO, SCHREGERO atque LVIDICKIO, quos omnes propter multa, eademque egregia in me merita semper grata mente recordabor.

A. MDCCXCI ciuis Academiae Lipsiensis, Rectore BECKIO, factus, Scholis philosophicis SEYDLITI, PLATNERI atque WIELANDI interfui, historiam iuris a Summe Reuerendo RAV, didici, ius publicum me docuit Illustris BIENER, iuris criminalis cognitionem Magnifico ERHARDO debeo, reliquarum iuris disciplinarum causa MAYBOLDO, ECHOTTO et STOCKMANNO adsedi, quo facto discendi cupiditate ductus, adii REDWIGIVM, HINDENBURGIVM, FISCHERVUM, LEONHARDVM, Oeconomum et alios, eosdemque rerum naturalium doctrinam exponentes audiui. Praeterlapso hac ratione triennio; defensis, praeside ERHARDO, iuris thesibus quibusdam; ab Ordine Iureconsultorum Lipsiensium

sum, superato, quod vocant, pro praxi examine, optimo elogio ornatus, Academiae vale dixi.

Iam id agere debebam, vt iurisprudencia in foro vti discerem. Itaque, Caesarei Notarii publici munere praeditus, a Principe Electore Serenissimo petii, vt iustitiae in praefectura Lipsiensi, praefide venerandi senis Illustris **BLVMNERI**, administrandae interesse possẽm: cuius quidem voti, nomine simul Actuarii secundarii insignitus, compos factus sum. Postea vero, iisdem rationibus, illud iudicium Lipsiense cum Pirnenfi Illustris **HERRMANNI** curae mandato commutare debui.

Ex eo inde tempore, cum, exhibitis et a Supremo Regimine approbatis specimenibus consuetis, eorum numero, quibus in Saxonia licet causas in foro agere, adscriptus essem, per hos tres annos tam consilii quam causas agendo eos, quibus sunt in iudiciis negotia, pro viribus soleo iuuare.

Redux ad nos vtrique examini, vni, quod pro Baccalaureatu, alteri, quod pro Doctoratu obtinendo sustineri debet, se subiecit, quibus feliciter superatis, dubitare non potuimus supremam iuris lauream ipsi decernere. Itaque lectione cursoria L. 28. C. de vfu-
ris, die XX. Decembris hora II. pomeridiana in Auditorio Iure-
consultorum illustrabit et die postera disputationem: *de iureiurando
malitiae*, horis antemeridianis Praefide D. Christiano Daniele Er-
hardo Acad. h. t. Rectore Supremae Curiae Adessore et Institutt.
P. P. O. defendet, quo facto Vir Summe Reuerendus atque Illu-
stris **CHRISTIANVS RAV**, Iureconsultus, Capituli ecclesiae cathedra-
lis Merseburgensis Capitalaris, Curiae Electoralis supremae atque
Fa-

Facultatis Iuridicae Adfessor, Codicis Iustiniani P. P. O. Academiae Decernuit, Summos Vtriusque Iuris Honores cum omnibus iuribus atque privilegiis, sola spe succedendi in Ordine Nostro excepta, Candidato consultissimo conferet.

Quae quidem omnia, vt illustriora reddantur, rogamus decenter, vt **RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS, COMITES ILLUSTRISSIMI, VTRIVSQUE RESPUBLICAE PROCERES GRAVISSIMI, COMMILITONES GENEROSISSIMI ATQVE PRAENOBILISSIMI** huic solemnitati adesse velint.

P. P. Dom. III. Aduentus Christi **MDCCCLXXXVII.**

LIPSIAE

EX OFFICINA SAALBACHIA.

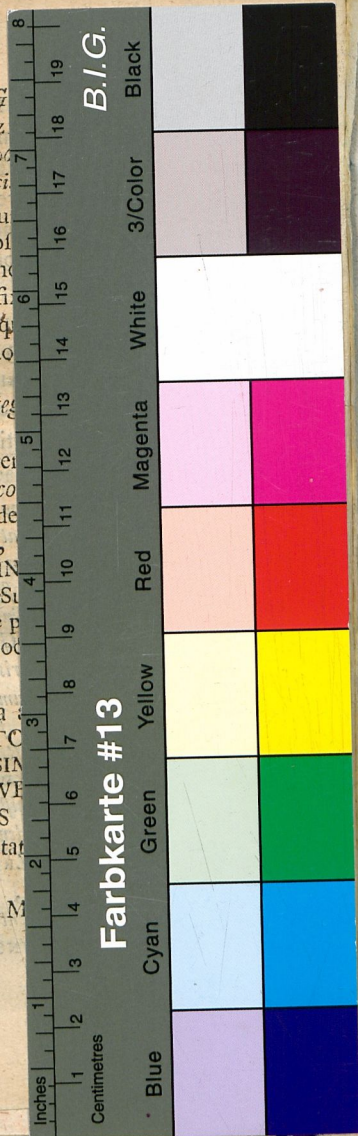


Leipzig, Diss., 1797

X 2309032

1078





4715

1797,9

D. CHRISTIANVS GOTTLOB
BIENERVS

PROCANCELLARIVS

SVMOS IN VTROQVE IVRE HONORES

V I R O

PRAENOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO

IOANNI CHRISTIANO RODIG

IVRIS VTRIVSQVE BACCALAVREO ET ADVOCATO IN SAXONIA ELECTORALI
IMMATICVLATO

A. D. XXI. DECEMBRIS CIOIDCCLXXXVII

H. L. Q. C

SOLEMNITER CONFERENDOS

INDICIT

PRAEISSO OBSERVATIONVM IVRIS PVBLICI ET FEVDALIS

SPECIMINE V.

De originibus Schriftafforum et Amtafforum praecipue in Saxonia

P. II.

